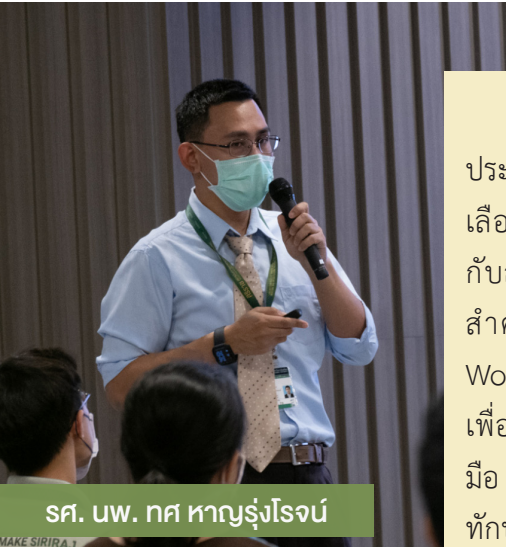

04

หลากหลายเครื่องมือ

Workplace-based Assessment

เลือกอย่างไร

ศ. นพ. ทศ หายรุ่งโรจน์

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ปัจจัยสำคัญลำดับต้นที่ส่งผลต่อคุณภาพการประเมิน workplace-based assessment คือการเลือกใช้เครื่องมือการประเมินที่เหมาะสม สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน ผู้เขียนขอเรียบเรียงลักษณะสำคัญรวมถึงทักษะการประเมินที่เหมาะสมของ Workplace-based Assessment แต่ละเครื่องมือ ดังนี้ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ Workplace-based Assessment ในการประเมินทักษะทางการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพของนักศึกษา ได้ดียิ่งขึ้นดังนี้

ชนิดเครื่องมือวัดผล

Mini-Clinical evaluation exercise (Mini-CEX)

ลักษณะพื้นฐาน

- ประเมินทักษะการดูแลผู้ป่วยแบบเฉพาะเจาะจง
- ปฏิบัติในผู้ป่วยจริงในสถานที่ปฏิบัติงานจริง
- อาจารย์สังเกตพฤติกรรมนักศึกษาและให้คะแนนการปฏิบัติ รวมถึงให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา
- การให้คะแนนใช้ rating scale

ทักษะการประเมินที่เหมาะสม

- ทักษะการดูแลผู้ป่วย เช่น การซักประวัติ ตรวจร่างกาย การสืบค้นเพิ่มเติม และการให้การรักษา
- Non-technical skill เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ

ชนิดเครื่องมือวัดผล

Direct observation of procedural skills (DOPS)

ลักษณะพื้นฐาน

- ประเมินทักษะทางการทำหัตถการพื้นฐาน
- ปฏิบัติในผู้ป่วยจริงในสถานที่ทำหัตถการจริง มักเป็นที่หน่วยตรวจผู้ป่วยนอก ห้องผ่าตัดเล็ก หรือบางครั้งในห้องผ่าตัด
- อาจารย์สังเกตพฤติกรรมนักศึกษาและให้คะแนนการปฏิบัติ รวมถึงให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา
- การให้คะแนนใช้ rating scale
- เน้นการประเมินแบบ formative และเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียน

ทักษะการประเมินที่เหมาะสม

- ทักษะความรู้และศักยภาพการทำหัตถการ เช่น การทราบข้อบ่งชี้และข้อห้ามของหัตถการนั้น ๆ การปฏิบัติหัตถการนั้นได้อย่างมีคุณภาพในแต่ละขั้นตอน รวมถึงลำดับขั้นตอนถูกต้อง
- Non-technical skill เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ

ชนิดเครื่องมือวัดผล

Procedure-based assessment (PBA)

ลักษณะพื้นฐาน

- ประเมินทักษะทางการทำหัตถการซับซ้อน
- ปฏิบัติในผู้ป่วยจริงในสถานที่ทำหัตถการจริง มักเป็นห้องผ่าตัด
- เป็นเครื่องมือที่ใช้ร่วมกับ Portfolio หรือ logbook เพื่อแสดงข้อมูลเชิงคุณภาพของประสบการณ์เรียนรู้
- การให้คะแนนใช้ rating scale

ทักษะการประเมินที่เหมาะสม

- ทักษะ 6 หัวข้อที่สำคัญ ได้แก่ การให้ข้อมูลก่อนทำหัตถการ การวางแผนก่อนทำหัตถการ การเตรียมตัวก่อนทำหัตถการ การทำหัตถการ และการดูแลหลังทำหัตถการ

ชนิดเครื่องมือวัดผล

Multisource feedback (MSF)

ลักษณะพื้นฐาน

- ประเมินทักษะการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม โดยเป็นความสามารถภาพรวมขณะปฏิบัติงานอยู่ในสถานปฏิบัติงานนั้น ๆ
- ประเมินโดยผู้ร่วมงานที่หลากหลาย เช่น อาจารย์ผู้ดูแลประจำสถานที่ปฏิบัติงาน หัวหน้าพยาบาลสถานที่ปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงาน หรือแม้กระทั่งตนเอง
- การให้คะแนนเป็นการให้ผ่าน rating scale หรือ rubric scale

ทักษะการประเมินที่เหมาะสม

- ทักษะความรู้
- ทักษะด้านหัตถการ
- เจตคติ
- Non-technical skill ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ การทำงานเป็นทีม

ชนิดเครื่องมือวัดผล

Case-based discussion (CBD)

ลักษณะพื้นฐาน

- ประเมินทักษะด้านการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา (Analytical and problem solving skills) นักศึกษาเตรียมข้อมูลผู้ป่วยกรณีศึกษาโดยสรุปและกำหนดประเด็นสำคัญที่พึงอภิปราย
- อาจารย์ใช้การซักถามนักศึกษาเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญของผู้ป่วยกรณีศึกษา โดยมุ่งเน้นประเมินการใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจในการดูแลผู้ป่วย
- หัวหน้าพยาบาลสถานที่ปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงาน หรือแม้กระทั่งตนเอง

ทักษะการประเมินที่เหมาะสม

- ทักษะด้านการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา (Analytical and problem solving skills)
- ทักษะการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Rationale thinking)

จากข้อมูลข้างต้นจะพอสังเกตได้ว่า workplace-based assessment มุ่งเน้นการประเมินทักษะที่ปฏิบัติจริงในผู้ป่วย โดยทักษะที่ประเมินสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ทักษะการดูแลผู้ป่วย ทักษะการทำการหัตถการ และทักษะ non-technical skill ฉะนั้นผู้ประเมินควรมีความชัดเจนก่อนว่าต้องการประเมินนักศึกษาเกี่ยวกับทักษะด้านใด นำมาซึ่งการเลือกเครื่องมือ workplace-based assessment ที่ถูกต้องและการพัฒนาเครื่องมือและวางแผนการใช้งานที่มีความเหมาะสมต่อไป